За третьою горою небо позіхає

Луна йому вночі спати не давала, гранею ребра припікала, лице черленила. На горах припочивала, лице черленила. На горах припочивала, черлений пояс розперізувала, керваві згарди над селом розстелювала, яснії коси розплітала, перловими хмарами розвивала, гребнистими рукавами неба досягала.

А її пухкі стопи — де перебійці, де газдів двори, де хліба оденки, де праця в чертогах.

А її дорога димом стелена, жаром жарена, кулями значена.

Де руки робили, там град гранатів, де газдівка була, там земля трісла.

Най село видить, най знає.

За третьою горою небо стогне. Земля йому громи відобрала, його поріб'я кулями б'є.

Раз у раз.

Розступилися гори на два табори. Громами себе розсаджують, кременисті голови собі розбивають, ліси на тріски розколюють, ізвори людьми рівняють.

Заревіли гори, аж небо здригається, аж камінні скали лупаються.

Хто жиє, най гине.

Не тото буря, що ліса не скорчувала, не тото кішня, що коси не вищербила, не тото бійка, що душі не згубила, але тото битва, що горами мече, але тото різня, що кервою дебри мулить, але тото баталія, що в один мах людей в шухи складає.

Та й тото не гармати, що села не пожолобили, з глинов не змісили.

Під третьою горою вільшина пріє.

Від сонця відвертається, від села обертається.

Бо сонце покмітить, що мерців гойдає, чорну птаху ними годує.

Бо село на ню збанує, що на шибеницю виросла, росохаті голови має.

Бо тота вільшина ліс зосоружила, край дороги фоєв смерть закосичила.

Що грубіше гілля, то студене тіло, голова вломлена, душа душена.

Най село видить, най знає.

Від третьої гори розігналася селом ретельна говірка, аби люди з села геть виходили, бо вогонь буде. Неприятель на село гатить, військо його в селі зіпре, гарматами привітає. То на тім почастунку само собі військо принуку найде, а ти, хлопче, набік, не заважай, ти варуй життя, квапся, не стій пнем, не жди смерті.

Як тоті хати вогонь перебудуть, то знак тому, що господарські, що село міць має.

Та, віді, тоті карабушки не видержать кулі, віді, розваляться й попелу не лишуть.

Волові нема до чого почухатися, не токмо гарматі.

Гей, люди, пильнуйтеся, на сволоки не дивіться, навкруг хат не крутіться.

Гейби земля в селі задрожала, гейби людей в себе скидала. З кожної хати люди тікають, працю виносять. Але худібка найперша. Женуть її на дорогу, аби хлопці гуртом дальше гнали. За нею бабки на одних возах, а діди на других. Самі такі, що ходити не годні, що треба їх нести. Сільські каліки з дідами разом. За ними діти на однокінках. Що віз дітей, то одна неня їх сокотить, плакати не дає. Відтак все, що путерю має, у верітках та ліжниках маєтки двигає. Відтак церковну марфу несуть. Відтак пси гавкають, села не пускають.

Як вирокувало село на крайню гору, то блідло, гей тото мохнате коріння, що вітер його із землі вирвав і на скалу кинув, аби мокло й усихало.

Стадо ворін над селом крякало і в ті печери зазирало, де село свої добутки перед неприятелем спрятувало. Отік би тот чорний ворон на людську працю насівся, отік би він тій пригоді радувався.

Аж жовтий лист з дерев падав, так затряслася гора, коли на своїх плечах все село уздріла.

На дрібну травиню стариню сільську укладала, дітвору молоком частувала, маржинку в рот цілувала.

А довкруги лісами наказувала, аби тихонько шуміли, аби село дежше не тривожили, аби його голубили, йому біль з серця відоймали.

Бо це село, гей старі двері з виглоданих одвірків, за свій поріг упало.

Як заздрів тото місяць, то, перепуджений, без одежини, високими плаями з гір утікає і крайній горі блідими пальцями порожнє село показує, а село постиває.

А як маржинка з гори на колешіньки подивилася і зарула тоскно, то село у личко пісніє і потерпає...